

Корекція розвитку мотиваційного компонента готовності медиків до продуктивної взаємодії на заняттях англійської мови

Lymar L.V. Correcting the motivation of medical students' readiness for productive interaction at Medical English classes / L.V. Lymar // Problems of Modern Psychology : Collection of research papers of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, G.S. Kostiuk Institute of Psychology at the National Academy of Pedagogical Science of Ukraine / scientific editing by S.D. Maksymenko, L.A. Onufrieva. – Issue 29. – Kamianets-Podilskyi : Aksioma, 2015. – P. 363–375.

Л.В. Лимар. Корекція розвитку мотиваційного компонента готовності медиків до продуктивної взаємодії на заняттях англійської мови. В результаті аналізу літературних джерел та власного досвіду автора встановлено, що мотиваційний компонент готовності студентів-медиків до продуктивної взаємодії являє собою сукупність мотивів, які зумовлюють спрямованість медичного працівника на попередження конфліктів або їх продуктивне розв'язання. У статті досліджено поняття мотиваційного компонента готовності до продуктивної взаємодії та виокремлено основні мотиви, які сприяють цій взаємодії: соціально-альтруїстичні та наукові. Автором визначено високий рівень розвитку мотиваційного компоненту при сформованому прагненні лікаря до продуктивної взаємодії на партнерських засадах та альтруїстичній позиції лікаря з середнім рівнем емпатії, наявністю чіткої власної позиції при вирішенні складних питань. Низький рівень розвитку мотиваційного компонента готовності медиків до продуктивної взаємодії автором сформульовано як несформоване прагнення лікаря підтримувати пацієнта через індивідуальні, матеріальні чи соціальні фактори, або обумовлене несформованою мотивацією до лікарської діяльності. З метою визначення та корекції рівня розвитку мотиваційного компонента готовності студентів-медиків до продуктивної взаємодії автором запропоновано цикл психотренінгових вправ англійською мовою, типологія завдань якого наведена в статті. Подано результати подальшого опитування студентів після проведення вправ, які підтвердили їх ефективність щодо активізації пізнавальної діяльності та зміни мотивації професійної діяльності, а також формування альтруїстично спрямованого мотиваційного компонента готовності студентів-медиків до продуктивної взаємодії. Автор розглядає у подальшій перспективі можливість проведення порівняль-

ного дослідження ефективності впровадження таких вправ серед студентів вищих медичних навальних закладів різних рівнів акредитації.

Ключові слова: готовність до продуктивної взаємодії, студенти-медики, корекція, заняття іноземної мови, альтруїзм, соціальні мотиви, наукові мотиви.

Л.В. Лимар. Коррекция развития мотивационного компонента готовности медиков к продуктивному взаимодействию на занятиях иностранного языка. В результате анализа литературных источников и собственного опыта автора определено, что мотивационный компонент готовности студентов-медиков к продуктивному взаимодействию представляет собой комбинацию мотивов, которые определяют направленность медицинского работника на предупреждение конфликтов или их продуктивное решение. Статья исследует понятие мотивационного компонента к продуктивному взаимодействию и выделяет основные мотивы, которые способствуют данному взаимодействию: социально-альтруистические и научные. Автором определён высокий уровень развития мотивационного компонента при сформированной устремлённости врача на продуктивное взаимодействие на партнёрских основаниях и альтруистической позиции врача со средним уровнем эмпатийности, присутствием чёткой собственной позиции при решении сложных вопросов. Низкий уровень развития мотивационного компонента готовности к продуктивному взаимодействию автором определён как несформированная устремлённость врача поддержать пациента вследствие индивидуальных, материальных или социальных факторов, либо обусловленное несформированной мотивацией к врачебной деятельности. С целью определения и коррекции уровня развития мотивационного компонента готовности студентов-медиков к продуктивному взаимодействию автором был предложен цикл психотренинговых упражнений на английском языке, типология заданий которого описана в статье. Поданы результаты последующего опроса студентов, после проведения тренинговых упражнений, которое подтвердило их эффективность относительно активизации познавательной деятельности и изменений мотивации профессиональной деятельности, а также формирования альтруистически направленного мотивационного компонента готовности студентов-медиков к продуктивному взаимодействию. Автор рассматривает в последующей перспективе возможность проведения сравнительного исследования эффективности внедрения таких упражнений среди студентов высших медицинских учебных заведений разных уровней аккредитации.

Ключевые слова: готовность к продуктивному взаимодействию, студенты-медики, занятия по иностранному языку, альтруизм, социальные мотивы, научные мотивы.

Постановка проблеми. Процес професійної підготовки майбутнього фахівця представляє процес якісних змін особистості студента, які призводять до нового рівня її цілісності, пе-

ретворення сформованих настановлень, орієнтацій, мотивів, потреб, інтересів під впливом спеціально організованих впливів і внутрішнього саморозвитку та саморуху особистості [1, с. 246]. Спрямованість майбутнього фахівця (зокрема, медика) на продуктивну взаємодію при здійсненні професійної діяльності обумовлює ефективність самої діяльності, та є особливо важливим в контексті взаємодії «лікар-пацієнт». У загальній моделі структури готовності мотиваційний компонент обумовлює мотивацію суб'єкта дії до професійної діяльності та до продуктивної взаємодії. Даний компонент необхідно розвивати під час навчання у ВНЗ, причому не лише шляхом безпосередньої роботи психологів та під час викладання фахових дисциплін, але на всіх заняттях, зокрема з іноземної мови. Комунікативна спрямованість занять з іноземної мови та постійний характер взаємодії студентів на цих заняттях уможлиблює проведення викладачам вправ та завдань, спрямованих на розвиток певних психологічних якостей, зокрема мотивації до продуктивної взаємодії, іноземною мовою.

Мета статті – визначити поняття, складові та рівні сформованості мотиваційного компонента готовності студентів-медиків до продуктивної взаємодії з пацієнтами, а також способи корекції даного компонента на заняттях з іноземної мови, сформулювати типологію вправ, які можливо застосовувати на заняттях.

Аналіз останніх досліджень.

Питання конфліктологічної підготовки фахівців і, зокрема, їх готовності до конструктивної взаємодії в умовах конфлікту вивчали Є.О. Варлакова [2], І.В. Ващенко [3], М.В. Войтович, Т.М. Дзюба [6], Л.М. Карамушка [6], Л.О. Петровська, Б.І. Хасан та ін. Окремі аспекти питання психологічної готовності лікарів до професійної діяльності, аналіз їхніх професійно важливих якостей у контексті зазначеної проблеми розглядали такі вчені, як О.Ф. Бондаренко, С.Д. Максименко [9], Н.Ю. Максимова та ін.; питання формування готовності медичних кадрів до окремих аспектів професійної діяльності – А.С. Борисюк, І.С. Вітенко [4], Н.А. Магазаник [8], В.О. Ташликов [11] та ін.

В.П. Захаровим та Н.Ю. Хрящевою [5] виділено чотири групи професійно значущих якостей фахівця, необхідних для конструктивної взаємодії з іншим: моральні якості (порядність, людяність, духовність, відповідальність); волюва регуляція (витримка, самоконтроль, терплячість у досягненні мети, послідовність, наполегливість); високий рівень розвитку пізнавальних процесів, зокрема уваги та оперативної пам'яті; особистісні

якості (адекватність самооцінки, тактовність, об'єктивність, соціальна чутливість, гнучкість). Т. М. Дзюба та Л. М. Карамушка вважають, що психологічна готовність фахівця до взаємодії в умовах конфлікту – це система конфліктологічних знань, яка забезпечує розпізнавання складної ситуації взаємодії як конфліктної; а також сукупність конфліктологічних умінь і навичок, які забезпечують обрання оптимальної поведінкової стратегії в умовах конфлікту, та сукупність конфліктологічних якостей, які зумовлюють адекватність поведінки в ситуації конфлікту [6, с. 78].

У контексті розвитку мотиваційного компонента готовності до професійної діяльності медиків варто проаналізувати роботи В. Г. Панка, який підкреслює роль інтелекту та гуманізації особистості фахівця, зокрема таких якостей, як альтруїзм, висока мотивація до професії, готовність до співпраці, володіння механізмами саморегуляції [10]. Автори І.С. Вітенко [4], Н.А. Магазаник [8] та В. О. Ташликов [11] прихильні до думки, що за умови альтруїстичної мотивації професійної діяльності (коли лікар спрямований на благо пацієнта) можливе високоефективне здійснення професійної діяльності та результативне лікування, а отже, продуктивна взаємодія.

Саме ці позиції було враховано нами при визначенні змісту та складових мотиваційного компонента психологічної готовності майбутніх медичних працівників до попередження конфліктів з пацієнтами.

Виклад основного матеріалу. Структура готовності майбутніх медиків до попередження та розв'язання міжособистісних конфліктів містить такі компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, регулятивний, емоційний та комунікативний, серед яких, на нашу думку, мотиваційно-ціннісний є особливо важливим.

Мотиваційно-ціннісний компонент являє собою сукупність мотивів, що зумовлюють спрямованість медичного працівника на попередження конфліктів або їх продуктивне розв'язання. Ці мотиви за своїм змістом можуть бути пов'язані через систему ставлень медика до конфліктів у цілому, до конфліктів у професійній діяльності; до готовності розв'язувати міжособистісні конфлікти тощо.

Взаємодія лікаря і пацієнта спрямована на досягнення єдиної мети – діагностування захворювання, лікування пацієнта та його одужання. Для лікаря найвищою цінністю є стан фізичного та емоційного здоров'я пацієнта (а не «цікавий» з медичної точки зору випадок).

Лікар повинен дотримуватися принципів субординації у стосунках із пацієнтом, обмеження заподіяння шкоди психічному та фізичному здоров'ю пацієнта.

Однією з пріоритетних функцій психологічної підготовки майбутніх лікарів є розвиток мотиваційної сфери особистості, ціннісних орієнтацій, духовних і професійних потреб тощо.

На основі результатів наукових досліджень [1;2;3] було виокремлено мотиви професійної діяльності майбутніх лікарів у контексті взаємодії з пацієнтами:

- *прагматичні мотиви* – визначають зацікавленість майбутніх медичних працівників перерядусім в отриманні матеріального чи соціально-психологічного утвердження: отримання грошової винагороди за проведене лікування пацієнта, бажання якомога швидшої виписки пацієнта, встановлення нових соціальних контактів за допомогою пацієнта, прагнення зробити кар'єру в разі вдалого лікування тощо;
- *соціальні мотиви* – визначають емоційний контакт із пацієнтом, готовність надавати допомогу хворому, виявляти піклування: прагнення піклуватися про здоров'я інших людей та суспільства в цілому; завоювання поваги та авторитету в очах пацієнта, прагнення спілкуватися з людьми та допомагати їм;
- *власне професійні мотиви* – відображають спрямованість на забезпечення здоров'я, прагнення сумлінно виконувати професійні обов'язки: правильна постановка діагнозу, покращання стану здоров'я пацієнта, налагодження емоційного контакту з пацієнтом з метою його успішного лікування, бажання вилікувати хворого;
- *наукові мотиви* – визначають зацікавленість майбутніх лікарів у набутті нових професійних знань у процесі лікування: вирішення наукових проблем, вивчення нових захворювань і шляхів їх лікування; випробування нових способів лікування захворювань.
- *мотиви особистісного та професійного саморозвитку* – виявляються у прагненні постійного вдосконалення себе як особистості і професіонала: набуття нових умінь і навичок постановки правильного діагнозу та лікування пацієнта, набуття нових комунікативних навичок і умінь спілкування у складних ситуаціях, постійне вдосконалення себе, духовне збагачення.

Погоджуючись з думкою науковців [2] про полімотивованість будь-якої професійної діяльності, важливого значення набуває ступінь включеності та поєднання цих груп мотивів у широкий контекст життєдіяльності лікаря, коли високий інтерес до лікувального процесу поєднується з бажанням піклуватися про здоров'я інших, удосконалення себе через допомогу іншим, прагнення встановлювати нові соціальні контакти, здійснення професійної кар'єри тощо. Найбільш оптимальною є така ситуація, коли внутрішня та зовнішня мотивації збігаються та взаємодоповнюють одна одну.

Переважання в лікаря лише однієї з груп мотивів (наприклад, спрямованість на отримання певних матеріальних чи соціальних благ або, навпаки, набутті нових професійних знань у процесі лікування) може суттєво обмежувати його діяльність. Водночас, важливим є усвідомлення фахівця на кожному етапі життя значущості мотивів своєї професійної діяльності [6].

Разом з тим, варто зазначити, що в кожній групі мотивів можна виділити основні мотиви, що визначають, на наш погляд, значущість для майбутніх лікарів попередження конфліктів із пацієнтами, зокрема, серед *власне професійних*: налагодження емоційного контакту з пацієнтом з метою його успішного лікування; в групі *наукових мотивів*: дослідження впливу особливостей спілкування з пацієнтом на перебіг лікування; в групі *прагматичних мотивів*: встановлення нових соціальних контактів з допомогою пацієнта; серед *соціальних мотивів*: прагнення спілкуватися з людьми та допомагати їм; у групі *мотивів особистісного та професійного саморозвитку*: набуття нових комунікативних навичок та умінь спілкування в складних ситуаціях тощо.

Іншим аспектом мотиваційно-ціннісного компонента є зосередження на формуванні ціннісного ставлення до людей, життя, суспільства, праці, пізнання, а також до загальноприйнятних, вироблених культурними традиціями, цінностей: совісті, справедливості, свободи, рівності і т. ін.

Високий рівень розвитку мотиваційного компонента готовності до продуктивної взаємодії лікаря з пацієнтом характеризується сформованим прагненням лікаря до продуктивної взаємодії на партнерських засадах, альтруїстичною позицією лікаря з середнім рівнем емпатії, наявністю чіткої власної позиції при вирішенні складних питань. Низький рівень розвитку мотиваційного компонента готовності до продуктивної взаємодії характеризується несформованим прагненням лікаря підтримувати

пацієнта через індивідуальні, матеріальні чи соціальні фактори; залежністю лікаря від соціально схвалюваної поведінки (схильність до виконання соціальних очікувань), або не сформованою мотивацією до лікарської діяльності взагалі через нав'язаний вибір професії чи фальшиві очікування від професії.

З метою виявлення існуючого рівня сформованості мотивації студентів-медиків до продуктивної взаємодії, а також подальшої корекції рівня нами було запропоновано провести комплекс психотренінгових вправ на заняттях медичної англійської мови, в структурі лексичної розминки на початку кожного заняття, тривалістю 20-30 хвилин. Дані вправи проводились у групах 1 та 2 курсів студентів Національного медичного університету імені О.О. Богомольця з рівнем знань англійської мови « Advanced » (просунутий). Для цього було обрано наступні методи: обговорення, ділова гра, опитування, метод зворотного зв'язку, виконання тренінгових вправ англійською мовою. Дані вправи проводились впродовж 1 семестру 2014-2015 н.р. Наприкінці семестру було проведене опитування студентів щодо доцільності поєднання проведення психотренінгових вправ та викладання англійської мови.

З метою формування уявлення у студентів про цінності медицини та обґрунтування необхідності наявності цих цінностей було застосовано наступні види діяльності: повідомлення англійською мовою про видатних корифеїв медицини, та їх діяльність, з акцентом на альтруїстичність роботи (наприклад, повідомлення про діяльність В.О. Караваєва, М.І. Пирогова, благодійні лікарні тощо, з подальшим обговоренням англійською можливості запровадження такої діяльності в умовах сьогодення).

Завдання «Values» спрямоване на переоцінку власних цінностей студентами, коли їм на карточках запропоновано обрати певні списки цінностей (англійською мовою): interesting job, favorable situation in the country, social apprehension, welfare, family, entertainment, self-improvement, freedom, truthfulness, faith... (цікава робота; сприятлива ситуація в країні; суспільне визнання; матеріальний достаток; любов; сім'я; задоволення, розваги; самовдосконалення; свобода; справедливість; доброта; чесність; щирість; віра). Потім кожний студент обирав п'ять найголовніших для нього цінностей і дві не дуже значимі цінності. Після етапу індивідуальної роботи студенти обговорювали результати англійською в малих групах, а потім – в загальній студентській групі. Цікавим було також проведення вправи-

розминки «starting a new life», умовами якої були такі: вам 18 років, за фінансовими спроможностями Ви можете вступити на контрактну форму навчання будь-якого факультету медичного чи іншого ВНЗ, з обговоренням результатів спочатку в малих групах, а пізніше загальному обговоренні.

З метою *забезпечення усвідомлення мотивів майбутньої професії та їх ієрархії в структурі власної мотивації* студентам було запропоновано провести круглий стіл з тематики можливої мотивації лікарської професії та їхньої важливості у лікарській справі. Пропонувалося провести мозковий штурм на тему «Making the professional activity pleasant», де студентам необхідно було якнайшвидше занотувати фактори, які могли би зробити професійне життя цікавим (радісним, творчим, тощо, з одночасним обговоренням, що з переліченого становить більший інтерес для студентів). Цікавим є обговорення результатів мозкового штурму в інших групах, порівняння результатів тощо. Також для усвідомлення мотивації роботи студентам було запропоновано виконати вправу «Defining the aims», яка проводилася на початку заняття в якості лексичної розминки. У ній студентам було запропоновано розподілити лист паперу на дві частини: ліворуч прописати, з якою метою вони обирають професію лікаря, праворуч прописати, яким чином вони досягатимуть обраних цілей, з приміткою, що вони вже зробили з прописаного, з подальшим обговоренням результатів спочатку в малих групах, а потім на потоці.

Зі студентами було проведено гру «Expel two people», «Виключити двох». Умови гри: за рішенням деканату з кожної групи потрібно відрахувати по дві особи, і рішення групи має особливе значення. У Вашій групі навчаються відмінниця, яка хоче стати відомим кардіохірургом; хлопець, який поїде в село сімейним лікарем; двієчник, який хоче працювати в міністерстві охорони здоров'я; сирота, який прогулює заняття, але якого не можуть виключити через його сирітство; хлопець, який не хоче працювати лікарем, а хоче піти в лабораторію гігієністом; майбутній аспірант, який хоче присвятити життя вивченню бактерій; дівчина, яка хоче після закінчення університету народити дитину і потім працювати медсестрою при школі. За бажанням групи можна додавати варіанти. Відповідне обговорення англійською мовою проводилося одразу в усій групі, з подальшим аналізом.

З метою *забезпечення усвідомлення та розвитку мотивів, що спонукають майбутнього лікаря до попередження конфлік-*

тів з пацієнтом, студентам було запропоновано написати твір англійською мовою (обсягом від 1,5 сторінки) на тему «Основні конфлікти між лікарем та пацієнтом та бачення студентами їх причин». Після перевірки студентських робіт з лексико-граматичної точки зору, викладач проводив обговорення зі студентами даних творів (з дотриманням анонімності авторства творів), та подальшим узагальненням списку мотивів. Також проводилася вправа по відсортуванню мотивів на позитивні та негативні, і обговорення можливості трансформації позитивних мотивів у негативні (наприклад, мотив допомоги іншим є в цілому позитивним, але в гіпертрофованому вигляді може трансформуватися в «комплекс спасителя»). Також було проведено вправу «Another career», де студентам було запропоновано обговорити, яку би професію вони обрали, крім професії лікаря. В якості самостійної роботи студентам було запропоновано прописати власне бачення мотивів професійної діяльності після проведення всіх вправ (скласти твір).

З метою забезпечення *розвитку позитивного ставлення до себе як особи, здатної попередити конфлікт з пацієнтом*, зі студентами було проведено бесіду щодо негативної чи позитивної мотивації професійної діяльності лікаря.

Після цього на занятті було проведено групову дискусію «Avoiding the negative motivation», вправу «My needs», коли студенти в парах, по черзі відповідали на питання: «Які мої особисті потреби я прагну задовольнити, допомагаючи пацієнту?». При цьому необхідний зворотній зв'язок з подальшою корекцією викладачем певних потреб, які саме можуть спровокувати конфлікт у лікуванні пацієнта. Запропонована вправа «Priorities», сприяла розвитку альтруїстичної мотивації взаємодії, коли студентам пропонувалося скласти перелік своїх інтересів у конфлікті з пацієнтом і визначити їхню значущість за п'ятибальною шкалою. Потім те саме зробити по відношенню до потенційного пацієнта, співставити дві ієрархії потреб – свої та пацієнта, визначити пріоритетні для нього потреби, а також можливості узгодження з ними своїх потреб, щоби запобігти конфлікту інтересів, після чого отримані результати обговорювалися у групі. Після проведення вправ даного блоку зі студентами було проведено опитування щодо їх відношення до виконання різних вправ психологічного характеру на заняттях з англійської мови. Загальне відношення студентів позитивне (98,5% схвалили поєднання психологічних вправ і навчання англійської мови), загальні пропозиції та побажання студентів стосувалися продо-

вження такої роботи в подальшому, так як на жодному із занять таким видом діяльності вони не займалися.

Висновки. Мотиваційний компонент готовності студентів-медиків до продуктивної взаємодії являє собою сукупність мотивів, що зумовлюють спрямованість медичного працівника на попередження конфліктів або їх продуктивне розв'язання. У структурі мотиваційного компонента виділяємо соціальні (альтруїстичні), наукові, прагматичні мотиви. Оптимальним для організації продуктивної взаємодії з пацієнтом є переважання соціально-наукових мотивів у мотивації лікаря до взаємодії з пацієнтом. Високий рівень розвитку мотиваційного компонента готовності до продуктивної взаємодії лікаря з пацієнтом характеризується сформованим прагненням лікаря до продуктивної взаємодії на партнерських засадах, альтруїстичною позицією лікаря з середнім рівнем емпатії, наявністю чіткої власної позиції при вирішенні складних питань. Низький рівень розвитку мотиваційного компонента готовності до продуктивної взаємодії характеризується несформованим прагненням лікаря підтримувати пацієнта через індивідуальні, матеріальні чи соціальні фактори; залежністю лікаря від соціально схвалюваної поведінки (схильність до виконання соціальних очікувань), або не сформованою мотивацією до лікарської діяльності взагалі через нав'язаний вибір професії чи фальшиві очікування від професії. З метою визначення та корекції рівня розвитку мотиваційного компонента готовності студентів-медиків до продуктивної взаємодії на заняттях іноземної мови було проведено цикл психотренінгових вправ англійською мовою. Запропоновані вправи сприяли не тільки активізації пізнавальної діяльності студентів з іноземної мови, проте також формуванню альтруїстично спрямованого мотиваційного компонента готовності студентів-медиків до продуктивної взаємодії. Вважаємо перспективним подальше дослідження ступеня змін розвитку мотиваційного компонента готовності до продуктивної взаємодії лікаря з пацієнтом у студентів різних курсів медичних університетів, а також проведення дослідження серед студентів медичних коледжів.

Список використаних джерел

1. Бондарчук О. І. Соціально-психологічні основи особистісного розвитку керівників загальноосвітніх навчальних закладів у професійній діяльності : монографія / О. І. Бондарчук. – К. : Наук. світ, 2008. – 318 с.

2. Варлакова Є. О. Формування готовності майбутніх практичних психологів до розв'язання міжособистісних конфліктів : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / Євгенія Олегівна Варлакова. – К., 2011. – 261 с.
3. Ващенко І. В. Конфлікти : сучасний стан, проблеми та напрямки їх вирішення в органах внутрішніх справ : монографія / Ірина Володимирівна Ващенко. – Х. : ОВС, 2002. – 256 с.
4. Вітенко І.С. Соціально-психологічний тренінг : цикл вправ для підготовки лікарів-медичних психологів : навч.-метод. посіб. / І.С. Вітенко, А.С. Борисюк, Т.І. Вітенко; за ред. проф. І.С. Вітенка. – Чернівці : Книги–ХХІ, 2006. – 104 с.
5. Захаров В.П. Социально-психологический тренинг : учеб. пособ. / В.П. Захаров, Н.Ю. Хрящева. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1989. – 56 с.
6. Карамушка Л.М. Психологія управління конфліктами в організації (на матеріалі освітніх організацій) : монографія / Л.М. Карамушка, Т.М. Дзюба. – К. : Наук. світ, 2009. – 268 с.
7. Лимар Л. В. Зміст та структура спецкурсу «Психологічні засади попередження конфліктів з пацієнтами» як складової професійної підготовки студентів-медиків / Л.В. Лимар // Вісник післядипломної освіти : зб. наук. праць / Ун-т менедж. освіти АПН України, Асоц. безперерв. освіти дорослих ; ред. кол. В.В. Олійник (голов. ред.) [та ін.]. – К. : Геопринт, 2012. – Вип. 6 (19). – С. 275–280.
8. Магазаник Н. А. Искусство общения с больными / Н.А. Магазаник. – М. : Медицина, 1991. – 112 с.
9. Максименко С. Д. Синдром емоційного та професійного вигорання у лікарів / Н. Ю. Максимова, С. Д. Максименко // Здоров'я України : медична газета (спеціалізоване видання для лікарів). – 2007 – № 23 / 1. – 68 с.
10. Панок В. Г. Концептуальні підходи до формування особистості практичного психолога / В. Г. Панок // Практична психологія та соціальна робота. – 1998. – № 4. – С. 5–8.
11. Ташлыков В. А. Психология лечебного процесса / В.А. Ташлыков. – М. : Медицина, 1984. – 191 с.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Bondarchuk O. I. Social'no-psyhologichni osnovy osobystisnogo rozvytku kerivnykiv zagal'noosvitnih navchal'nyh zakladiv u

- profesijnij dijaj'nosti : monografija / O. I. Bondarchuk. – K. : Nauk. svit, 2008. – 318 s.
2. Varlakova Je. O. Formuvannja gotovnosti majbutnih praktychnyh psychologiv do rozv'jazannja mizhosobystisnyh konfliktiv : dys. ... kand. psychol. nauk : 19.00.05 / Jevgenija Olegivna Varlakova. – K., 2011. – 261 s.
 3. Vashhenko I. V. Konflikty : suchasnyj stan, problemy ta naprjamky i'h vyrishennja v organah vnutrishnih sprav : monografija / Iryna Volodymyrivna Vashhenko. – H. : OVS, 2002. – 256 s.
 4. Vitenko I.S. Social'no-psychologichnyj trening : cykl vprav dlja pidgotovky likariv-medychnyh psychologiv : navch.-metod. posib. / I.S. Vitenko, A.S. Borysjuk, T.I. Vitenko; za red. prof. I.S. Vitenka. – Chernivci : Knygy–XXI, 2006. – 104 s.
 5. Zaharov V. P. Sotsialno-psihologicheskij trenIng : ucheb. posob. / V. P. Zaharov, N. Yu. Hryasheva. – L. : Izd-vo LGU, 1989. – 56 s.
 6. Karamushka L. M. Psychologija upravlinnja konfliktamy v organizacii' (na materialy osvithnih organizacij) : monografija / L. M. Karamushka, T. M. Dzjuba. – K. : Nauk. svit, 2009. – 268 s.
 7. Lymar L.V. Zmist ta struktura speckursu «Psychologichni zasady poperedzhennja konfliktiv z pacijentamy» jak skladovoi' profesijnoi' pidgotovky studentiv-medykiv / L.V. Ly-mar // Visnyk pisljadyplomnoi' osvity : zb. nauk. prac' / Un-t menedzh. osvity APN Ukrai'ny, Asoc. bezpererv. osvity doroslyh ; red. kol. V.V. Olijnyk (golov. red.) [ta in.]. – K. : Geoprynt, 2012. – Vyp. 6 (19). – S. 275–280.
 8. Magazanik N.A. Iskusstvo obshhenija s bol'nymi / N.A. Magazanik. – M. : Medicina, 1991. – 112 s.
 9. Maksymenko S. D. Syndrom emocijnogo ta profesijnogo vygorannja u likariv / N. Ju. Maksymova, S. D. Maksymenko // Zdorov'ja Ukrai'ny : medychna gazeta (specializovane vydannja dlja likariv). – 2007 – № 23 / 1. – 68 s.
 10. Panok V.G. Konceptual'ni pidhody do formuvannja osobystosti praktychnogo psychologa / V.G. Panok // Praktychna psychologija ta social'na robota. – 1998. – № 4. – S. 5–8.
 11. Tashlykov V. A. Psihologija lechebnogo processa / V.A.Tashlykov. – M. : Medicina, 1984. – 191 s.

L.V. Lymar. Correcting the motivation of medical students' readiness for productive interaction at Medical English classes. According to

the personal experience of the author and the literature data analysis, the author has established that the motivation component of medical students' readiness for the productive interaction presents with the combination of motives which provide for the tendency of the doctor towards preventing conflicts or their productive decision. The article studies the notion of the productive interaction readiness' motivation component and defines the basic motive groups which provide for such interaction: social-altruistic and scientific ones. The author detects the high level of the motivation component development under the formed tendency of the doctor towards the productive interaction with the partnership basis and altruistic position of the doctor with the medium empathy. The author defines the low level of motivation for the productive interaction as that characterized by undefined tendency of the doctor to support the patient due to individual, material or social factors, dependence of the physician on the socially approved behavior (prone to answer the social expectations), or undefined motivation for the medical activity due to false expectations or superimposed career choice. To detect and correct the productive interaction readiness' motivation component the author has offered a set of psychological drills in English during the practical classes of the subject «Medical Foreign Language with special purposes», the types of drills described in the article. The article contains the results of the subsequent survey of the students after undergoing the drills, which have proved their effectiveness in relation to increased study interest and changed professional activity motivation. The author considers the future perspective of the comparative study of the program effectiveness between the Medical School and Medical College students.

Key words: readiness for productive interaction, medical students, Foreign Language classes, altruism, social motives group, scientific motives group.

Received February 07, 2015

Revised February 21, 2015

Accepted March 28, 2015